

โดย นางสาวยุวบุษ เกพกรวิจา

กรรมการในคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี

ทำความเข้าใจกับสกุลเงิน ที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ (TAS 21 ฉบับปรับปรุงในปี 2568)

ด้วยระบบการค้าเสรีหลายบริษัทมีการค้าขายหรือการลงทุนในต่างประเทศซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการแปลงสกุลเงินตราต่างประเทศเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานหรือมีการแปลงงบการเงินเพื่อให้เป็นสกุลเงินเดียวกันเพื่อใช้จัดทำงบการเงินรวม ในบางกรณี จากสภาพการทางเศรษฐกิจหรือสภาพตลาด อาจทำให้มีบางสถานการณ์ที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนสกุลเงินที่ถืออยู่เป็นสกุลเงินที่ต้องการได้ ซึ่งมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องเดิมอาจไม่ได้มีการระบุเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน ในปี 2568 สภาวิชาชีพบัญชีได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21 เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับสกุลเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ โดยที่กิจการต้องพิจารณาในประเด็นดังนี้

ก่อนอื่น บริษัทต้องพิจารณาก่อนว่ามีธุรกรรมที่เข้าข่ายเป็นสกุลเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้หรือไม่ หากเข้าข่าย บริษัทจะต้องประมาณอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อใช้ในการบันทึกบัญชี

สกุลเงินแบบไหนที่จะเข้าข่ายว่าเป็นสกุลเงิน ที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ ?

ถ้าการแลกเปลี่ยนสกุลเงินจะสามารถแลกเปลี่ยนได้ในตลาดหรือแลกเปลี่ยนกับสถาบันการเงิน ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนได้ตามปกติ แต่ใช้เวลาไปบ้างซึ่งหากเวลาที่ใช้เป็นเวลานานเมื่อแลกเปลี่ยนกัน กรณีเช่นนี้ถือว่า **ไม่เข้าข่ายสกุลเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้**

แต่ถ้าบริษัทแลกเปลี่ยนสกุลเงินนั้นได้เพียงจำนวนเงินที่ไม่มากกว่าจำนวนเงินที่ไม่มีสาระสำคัญ หรือหาได้เพียงจำนวนเงินเล็กน้อยเมื่อเทียบกับที่ต้องการแล้ว จำนวนเงินที่ได้ถือว่าไม่สาระสำคัญ กรณีเช่นนี้ถือว่า **เข้าข่ายสกุลเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้**

หากเข้าข่ายสกุลเงินที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้ ต้องประมาณอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot rate) ของสกุลเงินดังกล่าวอย่างไร ?

ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21 ให้แนวทาง 2 วิธี

อัตราแลกเปลี่ยนที่สามารถ
สังเกตได้โดยไม่ต้องปรับปรุง

เทคนิคการประมาณอื่น

อย่างไรก็ดี การประมาณอัตราที่สะท้อนการแลกเปลี่ยน
กับผู้ร่วมตลาดในสภาพเศรษฐกิจปกติ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน
ของสินทรัพย์และหนี้สินต้องเป็นอัตราที่แสดงถึงการได้รับคืนหรือ
มูลค่าของสินทรัพย์หรือภาระหนี้ของหนี้สิน สำหรับการแปลง
งบการเงินจากการลงทุนในต่างประเทศ อัตราที่ใช้ต้องสะท้อนมูลค่า
ที่คาดว่าจะได้รับคืนหรือจากการขายเงินลงทุนสุทธิ มูลค่าสินทรัพย์หรือ
หนี้สินสุทธิ เป็นต้น

ซึ่งสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

สกุลเงินสามารถแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินอื่นได้
ณ วันที่วัดค่าเพื่อวัตถุประสงค์ที่ระบุ
(ดูย่อหน้าที่ 8 8ก ถึง 8ข และ ก2 ถึง ก10)?

ใช่

ถือปฏิบัติตามข้อกำหนด
ที่ปฏิบัติได้ของมาตรฐาน
การบัญชี ฉบับที่ 21

ขั้นแรก

การประเมินว่า
สกุลเงินสามารถ
แลกเปลี่ยนได้หรือไม่

ไม่ใช่

ณ วันที่วัดค่า ประมาณอัตราแลกเปลี่ยนทันทีที่บรรลุวัตถุประสงค์ตามย่อหน้าที่ 19ก
โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง

อัตราแลกเปลี่ยนที่สามารถสังเกตได้โดยไม่ต้องปรับปรุง (ดูย่อหน้าที่ ก11 ถึง
ก16) หรือ

เทคนิคการประมาณอื่น (ดูย่อหน้าที่ ก17)

ขั้นสอง

การประมาณ
อัตราแลกเปลี่ยนทันที
เมื่อสกุลเงินไม่สามารถ
แลกเปลี่ยนได้

มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ

ลักษณะ/ธรรมชาติ
ของสกุลเงิน

ผลกระทบ
ที่เกิดขึ้น

กระบวนการ
การประมาณ

ความเสี่ยง
ที่กิจการมีอยู่ต่อ
สกุลเงิน

วิธีการพิจารณา
และกำหนดมูลค่า
ของสกุลเงิน

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มีผลบังคับใช้

ประเทศไทย:

สำหรับการเงินที่เริ่ม
ณ หรือหลัง
วันที่ 1 มกราคม 2569
ทั้งนี้กิจการอาจพิจารณา
ถือปฏิบัติก่อนได้

ต่างประเทศ (IFRS):

บริษัทที่ปฏิบัติใช้มาตรฐาน
การรายงานทางการเงิน
ระหว่างประเทศ (IFRS)
มีผลบังคับใช้สำหรับ
งานการเงินที่เริ่ม ณ หรือ
หลังวันที่ 1 มกราคม 2568

โดยการถือปฏิบัติในครั้งแรกให้แปลงค่ารายการที่เป็น
ตัวเงินและรายการที่ไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม
ในสกุลเงินต่างประเทศที่ได้รับผลกระทบ โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนทันที
ที่ประมาณการ ณ วันนั้น และหากมีผลแตกต่างเกิดขึ้นให้ปรับปรุงกับ
กำไรหรือขาดทุนสะสมยกมา โดยไม่ต้องปรับปรุงงบการเงินย้อนหลัง
สำหรับกิจการที่มีสกุลเงินที่ใช้ในการนำเสนอการเงินเป็นสกุลเงิน
ที่เข้าข่ายการขาดความสามารถแลกเปลี่ยน ณ วันที่เริ่มใช้มาตรฐาน
การบัญชีให้แปลงสินทรัพย์ และหนี้สินด้วยอัตราแลกเปลี่ยนทันที
ที่ประมาณการ ณ วันนั้น ส่วนของเจ้าของแปลงค่าเป็นอัตรา
แลกเปลี่ยนทันทีที่ประมาณการ ณ วันนั้น หากสกุลเงินที่ใช้
ในการดำเนินงานของบริษัทที่ถูกแปลงค่า ดังกล่าวเป็นสกุลเงิน
ที่มีภาวะเงินเฟ้อรุนแรง ทั้งนี้ผลแตกต่างที่เกิดขึ้น ให้รับรู้ในผลสะสม
ของผลต่างจากการแปลงค่าการเงินในส่วนของผู้เจ้าของ

ทั้งนี้ สามารถศึกษาร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21
ได้ที่ <https://short.tfac.or.th/v1/k5lpYhuKr>

Source: IFRS - IASB sets out accounting requirements for
when a currency is not exchangeable

เผยแพร่วันที่ 15 ตุลาคม 2568